

Francesc-Marc Álvaro

Feu cas d'Aznar

Hi ha una curiosa teoria que es difon un dia sí i l'altre també segons la qual el creixement del sobiranisme i el procés català tenen com a motor i causa principal el desig de posar una cortina de fum per ocultar els casos de real o presumpta corrupció que afecten polítics i entorns nacionalistes, especialment a Convergència. Aquesta teoria té la seva versió sofisticada, sens dubte molt més conspirativa: els dirigents de CDC, amb Mas al capdavant, han ideat tot el que està passant avui a Catalunya per evitar ser jutjats per tribunals espanyols per l'anomenat 3%, ja que també s'afirma que en un eventual Estat català aquesta qüestió quedaria eternament sota les catifes i ningú no demanaria comptes de res. Cal afegir que, abans que la federació CiU posés punt final a la seva existència, aquestes curioses raons incloïen automàticament el partit de Duran Lleida, cosa que va cessar miraculosament des que els democristians van despenjar-se del procés.

Desconec si aquesta falla és fruit de la ignorància sobre la realitat catalana, d'un intent deliberat d'ocultar els greuges reals que han donat ales al moviment sobiranista o d'una barreja de tot plegat. Sigui com sigui, la teoria de la cortina de fum no suporta el mínim contrast amb les dades, amb la seqüència de fets i amb el sentit comú. Si aquesta peregrina explicació del que s'ha esdevingut des del 2010 fos certa, significaria que Artur Mas, per desviar l'atenció dels problemes del seu partit, hauria muntat un desafiament de dimensions històriques amb el concurs d'altres partits i organitzacions socials, a més de milers de ciutadans captivats per una mena de flautista d'Hamelin amb estelada. Seria una cosa mai vista. Però sabem perfectament que els esdeveniments no han succeït d'aquesta manera.

Anem als fets. Sabem que el Partit Popular va fer una campanya ferotge a tot Espanya contra l'Estatut català del 2006, explotant el discurs anticatalanista per competir electoralment amb el PSOE. Sabem que un Tribunal Constitucional fortament partidista va buidar i va retallar un Estatut aprovat per les Corts espanyoles i votat, després, en referèndum. Sabem que

l'Administració central va postergar, va congelar i va desatendre diverses inversions a Catalunya, extrem que va ser denunciat per actors socials tan poc sospitosos de secessionisme com Foment del Treball i altres patronals. Sabem que Rajoy es va negar a explorar la possibilitat de parlar amb Mas d'un nou model de finançament. I sabem que el Govern popular, els socialistes, les elits econòmiques i uns mitjans de comunicació molt bel·ligerants s'han negat a considerar la possibilitat

OSCAR ASTROMUJOFF

que la població de Catalunya sigui consultada oficialment sobre la seva relació amb l'Estat espanyol, una cosa que en la societat catalana –en canvi– té un consens proper al 80%.

Sabem tot això i, per si fos poc, podem recórrer a un argument d'autoritat que és indiscutible –suposo– per als qui consideren que cal fer el que sigui per evitar que Catalunya desconnecti de l'Estat. José María Aznar va ser dels pocs polítics espanyols que va anticipar el gir sobiranista de CDC i no ho va fer pensant precisa-

ment en la corrupció. Així ho va escriure en un llibre del 2005, *Retratos y perfiles*: “A mi em preocupava l'evolució del nacionalisme català. La tardor del 2001, durant una conversa a la Moncloa, Pujol em va plantejar una qüestió sobre els estatus. Jo vaig aprofitar l'ocasió per plantejar-li l'alternativa: o Pujol participava en el Govern espanyol, o continuava perdent vots a favor de les opcions sobiranistes. No va voler contestar-me, encara que la resposta va arribar pocs mesos després.

Era una negativa sense matisos. Estic convençut que va ser un greu error per part seva” (...) Un cop esgotada la política de Pujol i tancat el camí d'una col·laboració més intensa i profunda amb el Govern d'Espanya, només quedava oberta la via del sobiranisme”. Va ser el febrer del 2005 quan el president Maragall va declarar, al Parlament, que CiU tenia “un problema” anomenat 3%.

Qui va ser líder de la dreta espanyola interpreta que l'adopció de la meta independentista per part de CDC neix de l'esgotament d'un model d'intervenció catalanista a Madrid (conegut com a “peix al cove”) que va arribar al seu sostre màxim amb el pacte del Majestic del 1996, subscrit per CiU i el PP solemnement. No obstant això, Aznar s'equivoca en el qui. És obvi que no va ser Pujol el que va orientar el nacionalisme majoritari cap al sobiranisme, va ser el seu successor, Artur Mas. Encara el 2013, Aznar afirmava –al segon volum de les seves memòries– que la mutació convergent era obra del fundador del partit: “En una conversa amb Pujol a la Moncloa l'any 2002 li vaig oferir integrar-se al Govern. Una oferta que vaig fer

amb majoria absoluta i sense que existís cap interès de partit en això, sinó per pur sentit d'Estat. La resposta va ser no. ‘A mi –va afegir– el pacte constitucional ja no em val’. Pujol havia decidit trencar amb la Constitució i iniciar una ruta en competència amb l'esquerra que per a CiU seria suïcida: ‘T'equivoques. En una cursa entre radicals sempre guanyen els més radicals’, li vaig dir”. Em sembla que molts haurien de fer cas d'Aznar, que entén millor per què un 48% de catalans vol avui la independència.●

Lluís Foix

Però aquí qui mana?

Diversos diaris madrilenys esperaven ahir Mariano Rajoy perquè actués contra la resolució presentada al Parlament que proposa la creació d'un Estat català independent en forma de república. No farà falta ara per ara. La votació no es durà a terme amb caràcter d'urgència i, molt possiblement, no es produirà abans del debat d'investidura previst per al 9 de novembre.

Hi ha en marxa dos debats paral·lels. El primer és com el bloc independentista pot continuar amb el procés que en 18 mesos ens hauria de situar en condicions de reclamar la independència com el que es compra un cotxe. El segon debat és sobre el poder, sobre qui l'exercitarà i amb quins suports. Junts pel Sí, 62 escons, necessita la CUP, 10 escons, perquè Artur Mas sigui investit president i pugui guiar el procés constituent. Els cupaires són partidaris de la independència però sense Artur Mas com a president i amb altres condicions rupturistes que consten en la proposta de resolució conjunta.

Qui mana aquí? Sobre el candidat a presidir la Generalitat mana clara-

La CUP, amb 10 diputats, imposa el relat, l'estratègia i la presidència a Junts pel Sí, que té 62 escons

ment la formació encapçalada per Antonio Baños. La que lidera formalment Raül Romeva cedirà el que faci falta al preu d'invertir el número quatre de la llista, Artur Mas, com a president. Una certa confusió.

La proposta de resolució de dimarts no és una idea pactada entre Junts pel Sí i la CUP. Sembla més una imposició dels deu diputats que no volen saber res d'Europa o de l'euro, és el relat de la CUP que ha estat incomprensiblement comprat per Artur Mas i els seus col·laboradors més pròxims. El problema de CDC i ERC és que no poden trucar a cap altra porta perquè van plantejar les eleccions en clau exclusivament independentista. Van guanyar, però no per prou majoria, i la parella de ball imprescindible té les seves idees pròpies que es debaten de manera assembleària.

Què hi diu Oriol Junqueras? Serà interessant saber la seva valoració en uns moments en què el 8,2% dels vots i deu diputats tenen més capacitat de decisió, més poder, que els 62 de Junts pel Sí. Si més no, ara com ara. No s'ha de descartar que cessió rere cessió, desprenent-se de peça rere peça, Mas acabi fent un pas enrere o al costat perquè un altre candidat sigui el pròxim president. Mai tan pocs haurien aconseguit tant.

Penso que hi ha un buit de poder a Catalunya des de fa bastant temps. I no em refereixo a aquests moments transitoris com a conseqüència de les recents eleccions. Va començar quan es va proposar un candidat a la Generalitat que no ocupés el número u de la llista. El país ha viscut massa moments excepcionals, massa emocions i masses dies històrics. Potser fa falta que algú governi amb l'autoritat que li atorgui una majoria al Parlament i que, alhora, pugui fer-ho d'acord amb idees pròpies i no manllevades. La coherència és cada cop més preuada.●

Eulàlia Solé

La llei de Pobres

Vet aquí que coincideixen en el temps dues circumstàncies de pes: el sou dels directius de les grans empreses augmenta fins a haver assolit un 80% més l'any 2014; les entitats del tercer sector reclamen un impost específic per tal d'ajudar econòmicament persones sense ingressos. D'una banda, el salari dels directius és 158 vegades més alt que el d'un treballador de base; de l'altra, les situacions calamitoses podrien atendre's establint “un impost de la renda negatiu”. Mentre que el primer és un fet palpable, el segon es troba en l'aire, potser a l'aire de les utopies.

No s'ha d'oblidar, tot i això, que al segle XIX ja es va implantar a Anglaterra un impost negatiu sobre la renda dels contri-

bueus per ajudar els necessitats, quelcom que va ser realitat i no pas utopia. Als inicis de la revolució industrial, amb els camperols transformats en obrers, a Berkshire, com en altres llocs, la fam havia fet acte de presència. L'any 1795, diversos jutges i notables d'aquest comtat es van reunir a Speenhamland per debatre i després crear un subsidi per als pobres. Es tractava de complementar el salari dels jornalers els ingressos dels quals no eren suficients per a necessitats bàsiques com ara l'alimentació i l'habitatge. Amb tot, diu el refrany que l'alegria del pobre dura poc temps, i així va ser. Els fabricants van pressionar perquè la denominada llei de Pobres fos abolida, atès que impedia l'existència d'una classe obrera industrial dependent en exclusiva del seu salari. El Parlament no va trigar pas gaire a complaure'ls, de manera que

l'any 1834 es va aprovar una esmena mercès a la qual desapareixien tots els ajuts excepte per als malalts i els ancians. El credo liberal s'havia imposat, i els empresaris ja van poder governar a plaer el mercat de treball.

El món dona voltes i més voltes i a penes ens movem de lloc. De vegades sembla que avancem; no obstant això, els canvis són fràgils i tornem al principi. Tal com es constata per dalt i per baix, el liberalisme nascut fa dos segles s'ha convertit en hegemònic. Dicta, disposa, atorga que uns nedin en una creixent abundància i determina que d'altres es vagin depauperant. El programa conegut com a Sistema Speenhamland és una història no només per al record, sinó per a la certificació. La història que les bones intencions d'uns no són res davant la potència d'uns altres.●